

Welke factoren spelen een rol bij de acceptatie en het gebruik van e-health?

Acceptatie en gebruik van e-health in de gehandicaptenzorg

De inzet van e-health, oftewel digitale zorgtechnologie, neemt toe in de ondersteuning en psychologische behandeling van mensen met een verstandelijke beperking. De Academische Werkplaats Leven met een verstandelijke beperking (AWVB) onderzoekt de acceptatie van e-health door begeleiders en behandelaren. Hoe kijken zij aan tegen het gebruik van e-health en wat helpt of belemmert hen bij de inzet ervan? Dit factsheet biedt inzichten en aanbevelingen die specifiek van belang zijn voor een succesvolle implementatie van e-health in de gehandicaptenzorg.

Belangrijkste bevindingen: vijf factoren die acceptatie bepalen

De onderzoekers bouwden voort op een bestaand model (UTAUT; Unified Theory of Acceptance and Use of Technology) over het gebruik van technologie en pasten dit aan voor mensen met een verstandelijke beperking. Het aangepaste model bevat vijf factoren uit het onderzoek die bepalend blijken voor de acceptatie van e-health door begeleiders en behandelaren in de gehandicaptenzorg:

1. Ervaren meerwaarde

Een belangrijke factor voor de acceptatie van e-health door begeleiders en behandelaren is de ervaren meerwaarde. Oftewel dat zij zien hoe e-health hun werk makkelijker en beter maakt. Bijvoorbeeld door taken sneller uit te voeren, efficiënter te werken, de productiviteit te verhogen en makkelijker met cliënten samen te werken. Als begeleiders en behandelaren merken dat e-health echt nuttig is voor hun werk, zijn ze eerder bereid het te gebruiken.

2. Gemak en zelfvertrouwen

Een tweede factor is gemak en zelfvertrouwen. Hierbij gaat het over de benodigde kennis van de gebruikte e-health toepassing (zoals apps of beeldbellen) en hoe je e-health gebruikt als onderdeel van de ondersteuning of behandeling. Als begeleiders en behandelaren een e-health toepassing makkelijk te gebruiken vindt en veel vertrouwen in zichzelf hebben, zal e-health eerder en vaker ingezet worden.

3. Sociale druk en steun

Als derde is sociale druk en steun van collega's en steun vanuit het management een factor die de acceptatie van e-health door begeleiders en behandelaren beïnvloedt. Oftewel het gevoel of idee dat collega's verwachten dat ze e-health gebruiken. Ook de behulpzaamheid van het management speelt een rol. Als begeleiders en behandelaren hun collega's en het management als stimulerend en positief ervaren, zullen zij eerder e-health toepassingen gebruiken.

4. Organisatorische steun

De vierde belangrijke factor is organisatorische steun. Dit betekent dat de zorgorganisatie positief tegenover het gebruik van e-health staat, hulp beschikbaar heeft om moeilijkheden met e-health op te lossen en de benodigde middelen verschaft zodat begeleiders en behandelaren e-health kunnen inzetten. Als organisatorische steun beschikbaar en toereikend is, helpt dit begeleiders en behandelaren om e-health te gebruiken.

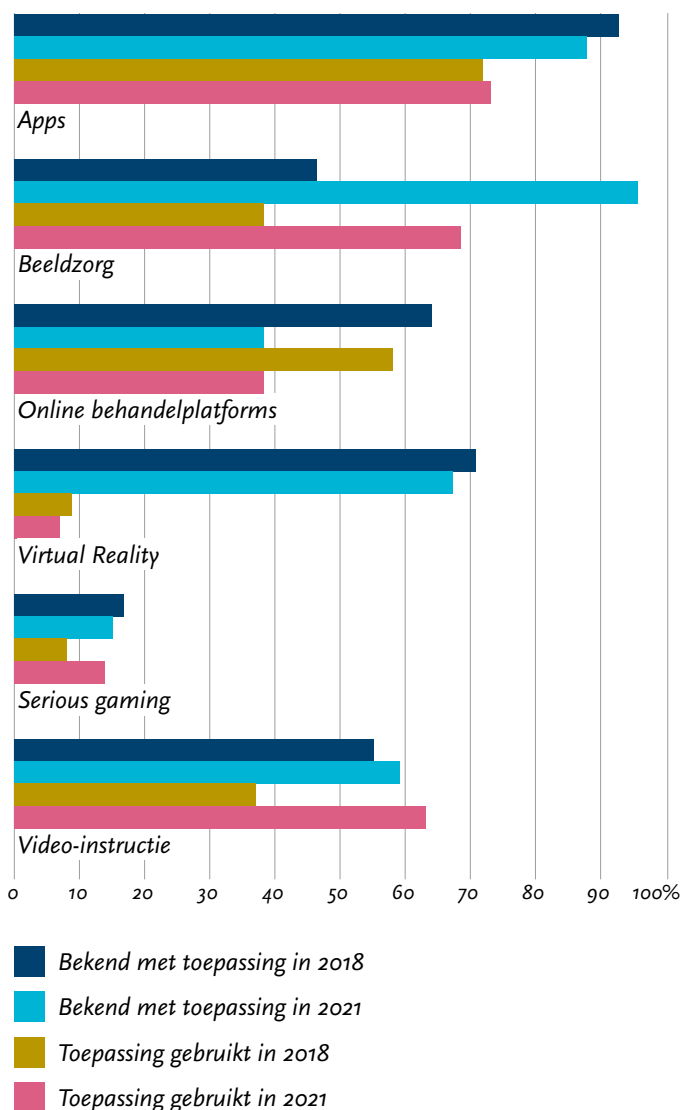
5. Randvoorwaarden van cliënten

Tenslotte zijn de randvoorwaarden van cliënten een relevante factor. Oftewel of mensen met een verstandelijke beperking die hulp krijgen beschikken over de noodzakelijke faciliteiten (zoals een computer, laptop, telefoon en werkend internet) en of zij voldoende digitaal vaardig zijn. De aanwezigheid van deze randvoorwaarden beïnvloeden de bereidheid van begeleiders en behandelaren bij de inzet van e-health.

Bekendheid met en gebruik van e-health

Onderstaande figuur* laat zien welke e-health toepassingen in 2018 en in 2021 bekend waren bij begeleiders en behandelaren en in hoeverre zijn deze toepassingen daadwerkelijk gebruikt.

***Noot:** het percentage gebruikers is gebaseerd op het deel begeleiders en behandelaren dat de betreffende e-health toepassing kent.

Aanbevelingen voor de praktijk

1. Versterk de organisatorische ondersteuning

- Een duidelijk beleid rondom e-health helpt om richting te geven aan de inzet ervan binnen de zorgorganisatie. Het is waardevol om expliciet te maken wat er van begeleiders en behandelaren wordt verwacht
- Een helpdeskfunctie kan uitkomst bieden, zodat begeleiders en behandelaren met vragen over technische en praktische aspecten van e-health terecht kunnen op een centrale plek
- Korte instructievideo's kunnen inspireren en laten zien hoe e-health effectief ingezet kan worden bij cliënten.

2. Focus op de meerwaarde

- Het zichtbaar maken van de concrete voordelen van e-health voor cliënten kan begeleiders en behandelaren motiveren om ermee aan de slag te gaan
- Het delen van succesvolle voorbeelden binnen de organisatie kan bijdragen aan inspiratie en vertrouwen in de toepassing van e-health
- Het bespreken van zowel positieve als negatieve ervaringen in teamoverleggen ondersteunt het gezamenlijk leren en helpt om de implementatie waar nodig bij te sturen.

3. Creëer de juiste randvoorwaarden

- Het is belangrijk om zorgvuldig na te gaan of cliënten de juiste apparatuur hebben en over de benodigde digitale vaardigheden beschikken voor de start met e-health. Als samen uitproberen of eerst een training volgen met de e-health toepassing nodig is, draag dan zorg voor het organiseren daarvan.

Over het onderzoek

Het onderzoek bestond uit twee periodieke vragenlijst-studies onder begeleiders en behandelaren in 2018 (311 deelnemers) en in 2021 (326 deelnemers). De deelnemers waren werkzaam bij vijf zorgorganisaties voor mensen met een verstandelijke beperking. Het ging om twee verschillende groepen deelnemers; de resultaten konden daardoor niet direct met elkaar vergeleken worden.

Dit factsheet is gebaseerd op het artikel [Acceptance and Use of eHealth in Support and Psychological Therapy for People With Intellectual Disabilities: Two Cross-Sectional Studies of Health Care Professionals](#)

Auteurs: drs. Cathelijin Oudshoorn (AWVB/ASVZ), dr. Noud Frielink (AWVB), prof. dr. Heleen Riper (VU/VUmc) en prof. dr. Petri Embregts (AWVB), 2024, JMIR Formative Research

Meer weten? Neem dan contact op met Lucienne Heerkens, kennismanager van de AWVB: awvb@tilburguniversity.edu

februari 2025

www.awvb.nl